

55 miljoner till forskning om strömningsmekanik

Energimyndigheten har beviljat totalt 55 miljoner kronor under fyra år till etapp två av forskningsprogrammet "Energirelaterad strömningsmekanik". Beslutet innebär även att programmet utökas med området flerfasströmning.

Bakgrunden till forsknings-satsningen är att ämnesområdet är centralt för all omvandling av energi. Prestanda och verkningsgrad för nyckelkomponenter i energisystemet, såsom pumpar, fläktar, kompressorer, värmewäxlare, pannor, vatten-, vind-, gas- och ångturbiner samt förbränningsmotorer är helt beroende av strömningen i och omkring dem. Verksamheten ska leda till noggrannare och bättre designverktyg och i förlängningen effektivare, miljövänligare och mer tillförlitliga energiomvandlingsprocesser.

Ett mål för programmet är att bidra till kompetensförsörjning inom området. Det finns ett behov av kompetent personal inom experimentell och beräknings-teknisk strömningsmekanik.

Etapp två av det nu löpande programmet ska leda till minst 10 licentiater och 10 doktorer inom området.

Fyra forskningsområden är identifierade som särskilt intressanta.

Det gäller:

- Turbulent strömning.
- Värmeöverföring.
- Samverkan mellan fluid och struktur.
- Flerfasströmning.

Fortum och Moelven gör Torsby till miljövinnare

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad har tillsammans med Moelven Notnäs AB i dagarna tecknat avtal om fortsatt energisamarbete. Avtalet värderas till över 150 miljoner kronor och innebär att Fortum Värme bland annat investerar i ökad biobränslekapacitet och förbättrad rökgasrening.

Den relativt nya, befintliga biopannan på nedlagda Knappåssågen kommer under våren att flyttas till Notnäs.

– Detta innebär ökade förutsättningar att elda "våta" biobränslen (i huvudsak bark) från Notnässågen, säger Thomas Malmstedt, resultatansvarig på Fortum Värme.

Arbetet med de nya investeringarna påbörjas under våren.

Den nya biobränslepannan inklusive rökgasrening och högre skorsten beräknas vara i drift under senare delen av hösten. Arbeterna i sin helhet beräknas vara klara under sommaren/hösten 2004.

2003 års utgivnings av Bioenergi. Mer info på www.novator.se

Nr	Utg	Mtrl	Huvudtema	Villatema
1	8	5/2	Bränsle	Vedpannor
2	15	6/3	Utrustning	Fastigheter 50 kw - 1 MW
3	20	8/5	Industri och skog	Pelletsbrännare + sol
4	35	7/8	Miljö	Pelletsaminer
5	41	25/9	Framtiden	Ved o Flis + spisar, kaminer
6	47	5/11	Fjärr o kraftvärme	Årsnummer

forts från sid 35

riksobjekt ökar. Det gör det svårt för torvbranschen att få tillstånd till nya torvtäkter men genom ett gott samarbete mellan länsstyrelser och torvproducenter kan vi enklare få fram aktuella områden som är lämpliga för tovtäkter.

Strategisk roll

Torv har en strategisk roll i ett uthålligt energisystem, menar *Thomas Korsfeldt* ifrån Energimyndigheten. Torv underlättar biobränslemarknadens tillväxt och ökar argumenten för att investera i biokraftvärme. Torv är ett bra alternativ till kol och olja. Torv ger positiva systemeffekter och borde berättigas till elcertifikat.

Våtmarksområden

En stor fördel enligt många del-

tagare i konferensen är att Svenska Torvproducentföreningen låter motstående intressen komma till tals. *Klaes Hjelm* från Naturskyddsföreningen anser att torv har en marginell betydelse ur energi- och sysselsättningsynpunkt.

Torv är inte en förnybar resurs och kan aldrig bli en stor energiråvara. En takt som omskapats till våtmarksområde är inte intressant eftersom den ursprungliga naturen är förstörd.

Om efterbehandling och vård av torvtäkt berättade *Björn Welanders* ifrån Sveriges Ornitologiska förening. Efter avslutad torvtäkt ger en våtmark den absolut bästa effekten vad det gäller biologisk mångfald, många utrotningshotade arter kan få en fristad här.

För markägaren ger det inget ekonomiskt utbyte och det krä-

ver en viss skötsel för att det ska vara en optimal miljö för fåglarna. Det krävs en genomtänkt plan och ev. lagstiftning för att få fler markägare att välja våtmark efter avslutad torvtäkt istället för skogsplantering, vilket oftast är mer lönsamt.

Minskad byråkrati

Anna-Lena Rosengården, huvudsekreterare i miljöbalkskommittén berättade att man strävar efter att ta fram regler för att underlätta tillståndsprövningen av torvtäkter. Det gäller bland annat att ta bort särbestämmelserna för takt i 12 kap. i Miljöbalken. Ett förslag om detta kommer att komma till årsskiftet 2003/2004.

Framtiden

Olof Johansson berättade om torvutredningen. Avgörande i

den framtida processen för torven är att torven berättigas till elcertifikat och att SGU får ekonomiska medel att arbeta med torvförsörjningsområden.

Operaterrassen

Kvällen avslutades med Svenska torvproducentföreningens årliga vårfest på Operaterrassen. 130 deltagare fick hur stort användningsområde torv har i en utställning med torvrabatter, isoleringsmaterial av torv, torvtextiler för medicinskt bruk och skönhetsprodukter med torv i. Designern *Lotta Persson* visade sina kläder i torvtextiler. *Mackmyra Whisky* bjöd på provsmakning av whisky framställd med hjälp av torv. Kronan på verket var *Werner Vögelis* hjortrondessert.

Text och foto:
Marie Kofod-Hansen